

Vaasan hallinto-oikeudelle

Diaarinumero: 20524/2021

TOHOLAMMIN KUNNAN LAUSUNTO VAASAN HALLINTO-OIKEUTEEN TEHDYSTÄ KUNNALLISVALITUKSESTA

1. Taustaa

Raimo Koivukoski on kunnan jäsenen ominaisuudessa tehnyt valituksen Vaasan hallinto-oikeuteen Toholammin kunnanhallituksen päätöksestä, 29.03.2021, § 39, alla näkyvin perustein. Valituksessaan Koivukoski on vaatinut, että Toholammin kunnanhallituksen päätös kiinteistön ostosta kumotaan perustelujeni mukaan ja huomioidaan paloasemaan käyttöön ja toimintaan liittyvät keskeiset asiat ja tehdään lisäselvitykset kokonaan uuden paloaseman rakentamisesta. Asia on palautettava uudelleen käsiteltäväksi ja selvítettävä uuden paloaseman toteuttamismahdollisuudet.

Koivukoski on tehnyt samassa asiassa myös kirjallisen oikaisuvaatimuksen Toholammin kunnanhallitukselle, Dnro 11/44.445/2021. Toholammin kunnanhallitus on käsitellyt asian 29.3.3031. Kunnanhallitus on pysyttänyt kunnan päätöksen.

Hallinto-oikeus on pyytänyt Toholammin kuntaa antamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukaisen lausunnon 3.6.2021 mennessä valituksen johdosta sekä liittämään ohkeen valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.

2. Kunnan lausunto

Toholammin kunta vaati, että hallinto-oikeus hylkää Koivukosken valituksen.

Perusteensa kunta esittää alla valituksen teemoituksen mukaisesti.

Kunta pyytää **lupaa saada laittaa päätös täytäntöön valituksesta huolimatta**. Perusteensa kunta esittää alempana kohdassa 8.

Kunta pyytää myös, että **hallinto-oikeus mahdollisuuksien mukaan käsittelee valituksen kiireellisenä**. Perustelut kiireellisenä käsittelemiselle ovat samat kuin koskien pyyntöä saada laittaa päätös täytäntöön valituksesta huolimatta.

3. ”Kunnan etu puuttuu”

3.1. Valittajan väite

Valituksessa on väitetty, että kyseisen kiinteistön ostossa ei huomioida lainkaan kunnan etua. Sijoituspaiikka on valittajan mukaan sellaisessa paikassa, ettei palohälytyksiin liittyvä tavoiteaika tule täyttymään. Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos on antanut myös lausunnon Toholammin kunnalle, jossa on selvitetty, ettei kyseinen paikka ole sopiva paloasemaksi. Kyseinen selvitys on sivuutettu täysin ostopäätöstä tehdessä. Kyseisen selvityksen on tehnyt pelastuspäällikkö Jukka Kangasvieri.

Paikkana kyseinen kiinteistö ei valituksen mukaan ole paloasemakäyttöön sopiva, koska suurin osa hälytyksistä ohjautuisi Toholammin kuntakeskuksen läpi mikä aiheuttaa varsinkin ilta ja yö aikaan kohtuutonta häiriötä hälytysäänistä johtuen. Lisäksi keskustassa on 40 kilometrirajoitus, jota paloautot joutuvat noudattamaan.

3.2. Kunnan vastaus

Kunta on päätöksenteon valmistelussa ottanut esiin riittävässä laajuudessa ja perusteellisuudella kaikki päätöksenteon kannalta relevantit näkökohdat.

Päätöksenteon oikeudellisen arvioinnin kannalta olennainen kysymys on se, onko asiaa riittävästi selvitetty. Kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston päätöksessä on riittävässä laajuudessa ja eri näkökulmat huomioiden tuotu esiin asiaan vaikuttavat seikat. Mitään ei ole salattu päätöksentekijöiltä. Asiassa on selvitetty niin rakennustekniset, kaupalliset kuin paloasematoimintaan liittyvät toiminnalliset näkökulmat. Aineiston on ollut päätöksentekijöillä käytössä.

Päätös on perusteltu hallintolain 45 §:ssä edellytetyllä tavalla riittävästi.

Kunnan etu on otettu huomioon päätöksenteossa ratkaisevana tekijänä huomioon, ja kunnan edun voidaan katsoa tulleen riittävällä tavalla huomioon otetuksi. Valituksessa viitattu ”kunnan edun” määrittely on viime kädessä aina päätöksentekijöiden itsensä arvioitava asia. Tätä ei laissa ole voitu tarkemmin määritellä. Päätöksentekijöitä ohjaavat kuitenkin hyvän hallinnon periaatteet: erityisesti tarkoituksidonnaisuuden periaate tarkoittaa, että viranomaisen toimivaltaa käytetään vain siihen tarkoitukseen kuin se on määritelty. Yhdenvertaisuusperiaate tarkoittaa, että kaikkia on kohdeltava tasavertaisesti. Tasapuolisuus tarkoittaa, että kaikki asian erityispiirteet on otettava huomioon ja päätösten on oltava asiallisesti perusteltavissa.

Kunnan etu näkyy ratkaisussa erityisesti kahdella tavalla:

- nyt tehty päätös mahdollistaa paloaseman kunnan kannalta parempaan hintaan. Tätä on kuvattu tarkemmin alempana tässä lausunnossa.
- toisekseen asiassa voidaan edetä nopeammin, minkä lisäksi päätös mahdollistaa Palosuojelurahaston avustuksen saamisen.

Päätöksenteossa on noudatettu em. hyvää hallintoa ohjaavia periaatteita.

4. "Esteellisyys"

4.1. Valittajan väite

Valituksessa väitetään, että kunnanhallituksen jäsenen Virpi Ali-Haapala on esteellinen kyseisen kiinteistön oston päätöksenteossa. Kunnanhallituksen jäsen, Virpi Ali-Haapala, on valittajan mielestä esteellinen päättämään kyseisen kiinteistön ostoa. Valittaja perustelee tätä seuraavasti:

"Rakennusurakointi J. Välikangas Oy:ssä toimiva rakennusmies on jatkuvassa laskutussuhteessa Ali-Haapalan osaomistavassa Finn Spring Oy:ssä. Lisäksi Rakennusurakointi J. Välikangas Oy on suorittanut rakennusurakointia Finn Spring Oy:ssä useamman vuoden ajan. Tämä aiheuttaa eturisti-riitaa Virpi Ali-Haapalan mukana oloon päätettäessä Rakennusurakointi J. Välikangas Oy:n omistamaa kiinteistöä."

Edelleen perusteena väitetään, että

"Virpi Ali-Haapala on itse Finn Spring Oy:n hallintojohtajana osallisena oman yrityksensä kautta ympäristörikosasiassa. Loppuvuodesta 2020 Finn Spring Oy:n kautta hän syytettynä syyttäjän toimesta alimmassa oikeusasteessa. Hän on ollut samaan aikaan käsittelemässä kunnanhallituksessa kiinteistöön liittyviä ostoasioita rikossyytteen aikana. Tästä syystä hän on ollut esteellinen päättämään kunnan hallituksen asioita. Asiasta tuli päätös tammikuun 2021 loppu puolella ja rikoksen syyttäjä on jättänyt päätöksestä eriävän mielipiteen ja harkitsee valittamista."

Valituksessa vielä väitetään, että:

"Lisäksi Toholammin kunnan teknisessä toimistossa kauppaan vaikuttaa tekninen johtaja Juha Hopeavuori, joka on ollut luonnostelemassa esisopimusta ja kauppakirjaa. Hän on Ali-Haapalan vävy. Hänellä on ollut suuri rooli, joka osaltaan on vaikuttamassa kaupan toteutumiseen."

4.2. Kunnan vastaus

Kunta ei lainkaan ymmärrä, miten Välikankaan yhtiössä toimivan rakennusmiehen "laskutussuhde Finn Spring Oy:ssä" muodostaisi esteellisyysperusteen. Kunnan näkemyksen mukaan myöskään kuvattu liikesuhde Välikankaan ja Finn Spring Oy:n välillä ei voi mitenkään muodostaa esteellisyyttä.

Hallintolaissa on selkeät esteellisyysäännökset. Hallintolain lähtökohta on, että päätöksentekijä on esteellinen, jos hän tai hänen läheisensä voi saada päätöksestä erityistä hyötyä tai kärsiä vahinkoa. Laissa on määritelty lisäksi tiettyjä nk. intressi- ja osallisuus- ja muita jääviystilanteita. Edelleen laissa tunnetaan esteellisyysperusteena se, että päätöksentekijän "puolueettomuus muusta erityisestä syystä on vaarantunut".

Toholammin kunta katsoo, että mikään hallintolain 28 §:ssä tarkoitettu esteellisyysperuste ei voi mitenkään tulla kyseeseen Koivukosken valituksessa tarkoitetuin perustein. Asianosaiselle tai hänen läheiselleen ei ole osoitettu asiassa odotettavan erityistä hyötyä tai vahinkoa.

Palvelussuhdejäävi ei voi tulla kysymykseen. Henkilö on esteellinen palvelussuhde- ja toimeksiantosuhdejäävin perusteella, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa (hallintolaki 28.1 § kohta 4). Nyt palvelussuhdejäävi ei voi mitenkään tulla kyseeseen, koska kukaan väitetyistä osapuolista ei ole laissa tarkoitettulla tavalla palvelussuhteessa. Myöskään ns. yhteisöjäävi ei tule kysymykseen. Henkilö on esteellinen hallintolain 28.1 § 5 kohdassa tarkoitetun yhteisöjäävin perusteella, mikäli hän tai hänen hallintolain 28.2 §:n 1 kohdassa tarkoitettu ns. perhepiiriin kuuluva läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle on odotettavissa asian ratkaisusta erityistä hyötyä tai vahinkoa. Myöskään tällaisesta jääviystilanteesta ei tietystikään ole kysymys, koska tällainen jääviys viittaa nimenomaan jäsenyyteen siinä yhtiössä, joka on päätöksenteon asianosainen (tässä valituksen alaisessa asiassa Rakennusurakointi J. Välikangas Oy).

Kuka tahansa rakennusurakoitsija on luonnollisesti vuosien varrella ollut tekemisissä satojen asiakkaiden kanssa. Osa näistä voi hyvinkin olla kunnallisissa luottamustehtävissä. Laki ei tunne tämän tyyppistä esteellisyysperustetta, ja sellainen esteellisyysperuste erityisesti pienemmillä paikkakunnilla johtaisi aivan mahdottomiin tilanteisiin.

Se että Välikangas on suorittanut urakointia Finn Spring Oy:ssä ei voi mitenkään synnyttää laissa tarkoitettua esteellisyyttä. Jos näin olisi, elinkeinonharjoittajien tulisi pidättäytyä liikesuhteista kunnallisten päätöksentekijöiden omistamien yritysten kanssa välttääkseen mahdollisen tulevan esteellisyyden mahdollisesti tulevaisuudessa. Tällainen tulkinta sotii jo perustuslain perusoikeuksiakin vastaan. Toholammin kunta katsoo, että tällaiset väitteet esteellisyydestä heikentävät **perusteettomasti** yksittäisten päätöksentekijöiden asemaa ja luovat perusteettomasti varjon tällaisten henkilöiden ympärille.

Valitus on väitetyllä esteellisyysperusteella aiheeton.

Väite aiemmin nostetun rikossyytteen (joka sittemmin on hylätty) aiheuttamasta esteellisyydestä on myös lakiin perustumaton. Kunnanhallituksen jäsenen rikossyyte täysin muuhun asiakokonaisuuteen liittyen ei muodosta esteellisyyttä hallintolaissa tarkoitettulla tavalla eikä muutoinkaan.

Kuntalain 86 §:ssä on säännökset niistä tilanteista, joissa ”rikollinen menettely” luottamustehtävän ulkopuolella voi johtaa seurauksiin. Säännökset tuntevat vain tilanteen, joissa valtuusto voi pidättää luottamushenkilön tehtävästään tai erottaa valtuustosta tiettyjen edellytysten vallitessa.

Koivukosken valituksessa viitattu rikossyytteestä johtuva ”esteellisyys” on täysin lakiin perustumaton. Kunta katsoo, että tämän tyyppisten lakiin perustumattomien perusteiden käyttäminen valituksen perusteena on luottamushenkilöiden asemaa epäasiallisella tavalla heikentävää ja loukkaavaa.

Kunta korostaa, että valituksen alaisessa kaupassa on kysymys kunnan ja Välikankaan välillä tehtävistä kaupoista, ei millään lailla kunnan ja Finn Springin välillä tehtävistä kaupoista. Valittaja sekoittaa tahattomasti tai tietoisesti toisen yrityksen täysin perusteetta valituksen alaiseen päätökseen.

Edelleen valituksessa on täysin epäasiallisesti ja perusteetta sotkettu kunnan teknisen johtajan Hopeavuoren ja kunnanhallituksen jäsenen Ali-Haapalan sukulaisuussuhde, mikä ei liity asiaan mitenkään eikä myöskään synnytä mitään esteellisyysperustetta. Kuten sanottu jo edellä, Finn Spring Oy ei liity asiaan valituksenalaiseen kiinteistökauppaan mitenkään, ja yhtiön sotkeminen valitukseen on täysin perusteetonta ja epäasiallista.

5. "Mitoitus"

5.1. Valittajan väite

Valittaja on esittänyt myös väitteitä koskien rakennuksen teknisiä ominaisuuksia: *"Kyseinen kiinteistön lattia ei ole mitoitettu alun perin paloautojen tarvittavaan painoon. Paloautot ovat hallissa vesisäiliöt täynnä, jotta ne ovat käyttövalmiina hälytysten tullessa. Tästä syystä hallin lattiaa on vahvistettava rakenteellisesti, jotta se kestää tarvittavan painolastin. Ilman korjaustoimenpiteitä on vaarana, että hallin lattia painuu ja tästä aiheutuu myöhemmin lisäkustannuksia kunnalle."*

5.2. Kunnan vastaus

Toholammin kunta ensinnäkin kiistää väitteen todenperäisyyden. Koivukosken väite ei pidä paikkansa, ja perustuu muuhun kuin asianmukaiseen tietoon.

Mitä tulee väitteen oikeudelliseen arvioon, tällainen peruste voisi tulla otetuksi huomioon päätöksenteon oikeudellisessa arviossa vain, jos osoitettaisiin että kunta on tietoisesti sivuuttanut tämän tyyppisen olennaisen, päätöksenteon tarkoituksenmukaisuutta koskevan tiedon. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut.

Valitus on tältäkin osin aiheeton ja lakiin perustumaton.

6. "Hinta"

6.1. Valittajan väite

Valittaja katsoo, että *"Kiinteistön hankintahinta on aivan liian suuri käyttötarkoitus huomioon ottaen. Hallin koko n. 250 m² ja kiinteistössä on myös asunto, jonka koko on 250 m². Asunto-osaa ei tarvita paloaseman käytössä. Eli todellisuudessa kiinteistön paloasemakäyttöön tarvittava koko (on) liian pieni hintaan nähden. Lisäksi kunta ei ole pyytännyt kilpailevaa tarjousta esim. uuden hallin teosta muilta paikallisilta / maakunnan yrittäjiltä. Kiinnostuneita ja tarjoajia olisi ollut, mutta tekninen johtaja Hopeavuori on ohittanut asian tarpeettomana."*

6.2. Kunnan vastaus

Toholammin kunta on perustanut päätöksensä huolelliseen valmisteluun, jossa on puntaroitu eri vaihtoehtoja. Vaihtoehtoja ovat olleet uuden rakennuksen rakentaminen ja vanhan rakennuksen kunnostaminen paloasemakäyttöön.

Kunnan selvityksissä, joihin liittyy myös ulkopuolisten hinta-arvioitsijoiden käyttö, osoittavat että uuden rakennuksen rakentaminen olisi tullut huomattavasti kalliimmaksi. Kunnan tuli tässä ottaa huomioon myös se riski, että paloasema siirretään kokonaan pois Toholammilta, jolloin rakennus jäisi kokonaan käyttämättömäksi. Tämä osaltaan heikensi perusteita rakentaa uusi kallis paloasema.

Kunnalle uuden paloaseman rakentaminen on huomattavasti kalliimpi vaihtoehto. Päätöksen mukainen tehty ratkaisu on kokonaishinnaltaan noin 911.000 euroa. Puolestaan alustavan hintatiedustelun mukaan uusi rakennus on hinnaltaan vähintään 1.115.000. Eli alustavien arvioiden mukaan hintaero olisi n. 200.000 euroa.

Mitä tulee valittajan väitteen oikeudelliseen arviointiin, olisi sillä merkitystä vain, jos osoitettaisiin, että kunta on tietoisesti sivuuttanut olennaisen, päätöksenteon tarkoituksenmukaisuutta tai asiallisuutta koskevan tiedon. Näin ei ole tapahtunut, vaan vaihtoehtoja on tutkittu tarkkaan. Kunta on hankkinut hinnasta puolueettoman arvion, jonka voidaan katsoa jo yksistään riittävän selvitysvelvollisuuden täyttämiseksi.

Valitus on myös tällä perusteella aiheeton.

7. "Uusi rakennus tuo työpaikkoja"

7.1. Valittajan väite

Valittajan on katsonut, että

"Toholammin kunnan ei pitäisi ostaa toimivalta yrittäjältä tiloja, vaan tavoitteena pitäisi olla rakentaa uutta, jotta kuntaan saadaan uusia työpaikkoja ja samalla verorahoja. Tästä syystä katson aiheelliseksi palauttaa kiinteistön osto uudelleen käsittelyyn Toholammin kunnan valtuustoon/ hallituksen, jotta asia käsitellään perin pohjin ja rakennetaan uusi paloasema. Kunnalta kyllä löytyy tontteja Kannus/Lestijärvi tien varrelta kyseistä rakennusta varten. Tuon myös esille, että monella kuntalaisella on sama mielipide ja puolletaan uuden paloaseman rakentamista. Uudessa paloasemassa olisi mahdollisuus huomioida myös Soiten ambulanssit ja mahdollisuus rakentaa kunnolliset ja toimivat sosiaalitytöt tiloissa tulevaisuudessa toimiville työntekijöille."

Vaadittu muutos, että Toholammin kunnanhallituksen päätös kiinteistön ostosta kumotaan perustelujeni mukaan ja huomioidaan paloasemaan käyttöön ja toimintaan liittyvät keskeiset asiat ja tehdään lisäselvitykset kokonaan uuden paloaseman rakentamisesta. Asia on palautettava uudelleen käsiteltäväksi ja selvitettävä uuden paloaseman toteuttamismahdollisuudet sekä huomioitava paloaseman toiminta pitkällä tähtäimellä ja huomioita erityisesti vasteaika, joka paloaseman toiminnassa on ehdottoman tärkeä.

7.2. Kunnan vastaus

Tämä seikka on puhtaasti tarkoituksenmukaisuuskysymys, eikä kunnan näkemyksen mukaan muodosta mitään perustetta oikeudelliselle valitukselle.

Tällainen peruste voisi tulla otetuksi huomioon oikeudellisessa arvioissa, jos osoitettaisiin että kunta on tietoisesti sivuuttanut olennaisen, päätöksenteon tarkoituksenmukaisuutta koskevan tiedon. Edellä kuvatulla tavalla kunta on paitsi hankkinut hinnasta puolueettoman arvion, myös muulla tavalla perusteellisesti selvittänyt vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuuden kunnan kannalta, ja selvitysvelvollisuuden voidaan katsoa tulleen täytetyksi hallintolaissa ja kuntalaisissa edellytetyllä tavalla.

8. Täytäntöönpano

Kunta toteaa, että se ei ole laittanut valituksenalaista päätöstä täytäntöön.

Ensisijaisesti kunta pyytää hallinto-oikeuden lupaa saada laittaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 123 §:n nojalla kunnan päätös täytäntöön valituksesta huolimatta. Toissijaisesti, tämän rinnalla kunta aikoo valmistella täytäntöönpanoa kuntalain 143 §:ssä sallitulla tavalla. Valmistelulla ei vaaranneta eikä aiheuteta sitä, että valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Kunta ei siten aio laittaa lopullisesti kiinteistönkauppaa täytäntöön ennen hallinto-oikeuden kannanottoa.

Päätöksen välitöntä täytäntöönpanoa kunta perustelee kiireellä. Kiinteistönkaupan täytäntöönpano on välttämätöntä erityisesti kahdesta syystä:

- nykyinen paloasema on sisäilmaongelmien vuoksi katsottu tarkoitukseen sopimattomaksi, ja varsinainen paloasema on käyttökiellossa (AVI:n tarkastuskertomus nro 202011906 ja seurantatarkastus nro 2020/5195). Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on kieltänyt työnteon jatkamisen 16.8.2020|ähtien Kokkolan kaupungin, Pelastuslaitoksen palotoimen Toholammin paloaseman työtiloissa. Käyttökielto on voimassa niin kauan, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu.
- paloaseman remonttia varten saatavissa oleva ja myönnetty Palosuojelurahaston avustus uhkaa vanheta, jos hanke viivästyy. Avustuspäätöksen ehtojen mukaan rakentaminen tulee aloittaa viimeistään 31.12.2021.

Kunnan kannalta edellä mainitut syyt ovat painavia ja toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittäviä. Tämän johdosta kunta joka tapauksessa aikoo jatkaa hankkeen suunnittelua ja mahdollisesti tehdä lykkäävin ehdoin kiinteistön kaupan, mikä tarkoittaa sitä, että kauppa tulee voimaan siinä vaiheessa, kun kunnan päätös saa lain voiman. Kunnan kannalta tässä vaihtoehdossa on kuitenkin riskinsä. Riskinä on Palosuojelurahaston avustuksen menettäminen. Lisäksi tässä vaihtoehdossa kunta joutuisi jatkamaan pidempää toimintaa väistötiloissa, jotka sijaintinsa puolesta ovat epäkäytännölliset kapean ja mutkaisen kulkureitin johdosta.

Valitus on kaikkien perusteiden osalta aiheeton. Olisi kohtuutonta, että ko. valitus johtaisi siihen, että täytäntöönpano viivästyisi merkittävästi, ja kunta saattaisi erityisesti menettää Palosuojelurahaston avustuksen. Tämän johdosta kunta pitää erittäin tärkeänä, että päätös saadaan laittaa täytäntöön valituksesta huolimatta.

TOHOLAMMIN KUNTA

25.5.2021

Jukka Hillukkala
kunnanjohtaja

Anette Törmänen-Lindqvist
hallintojohtaja